

TARIM EKONOMİSİNDE ARAŞTIRMA VE ÖRNEKLEME METODOLOJİSİ

Prof. Dr. Cennet OĞUZ

Doç.Dr. Zuhâl KARAKAYACI

Tarım Ekonomisinde Araştırma ve Örneklemeye Metodolojisi

Prof. Dr. Cennet OĞUZ
Doç.Dr. Zuhul KARAKAYACI

ISBN: 978-605-82785-2-3

© 2. Basım, Şubat 2023

© Copyright 2023, ATLAS AKADEMİ

Bu baskının bütün hakları Atlas Akademi'ye aittir.
Yayınevinin yazılı izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının
elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı
ve dağıtımı yapılamaz.

SERTİFİKA NO: 49704

Kapak ve Dizgi: Atlas Akademi

Baskı ve Cilt

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Oğuz, Cennet.	Anahtar Kelimeler:
Karakayacı, Zuhul.	Tarım Ekonomisinde Araştırma ve Örneklemeye Metodolojisi

---

Akademi Mah. Yeni İstanbul Cad.
No: 22 Selçuklu / KONYA
Tel: 0332 241 30 59

ÖNSÖZ

Ülkelerin gelişmesi ve kalkınmasında araştırma-geliştirme çalışmalarının büyük bir payı vardır. Günümüz teknolojisinin hızlı gelişimi birçok alanda olduğu gibi tarım sektöründe de etkili olmaktadır. Kıt kaynakların etkili ve doğru kullanılabilmesi için tarımda teknolojinin kullanılması kaçınılmazdır. Teknolojinin temelinde ise bilimsel araştırmalar vardır. Tarım Ekonomisi alanında çağdaş ve kaliteli eğitim vermek, tarım sektöründe ortaya çıkan sorunlara yönelik nitelikli araştırmalar yapmak için araştırmacıların eğitimi de büyük önem taşımaktadır. Genç araştırmacılara gelişme ve kalkınma odaklı, toplum refahını konu alan, fayda yaratan, insana ve çevreye duyarlı araştırmalarda izleyecekleri metodolojilerin anlatıldığı bu ders kitabının yararlı olacağına inanmaktayız.

Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi lisans ve lisansüstü öğrencilerine 2002 yılından itibaren verilen “Tarımsal Veri Kaynakları ve Kullanımı” ders notları yerli ve yabancı literatürlerden de yararlanılarak yeniden işlenmiş, konu uzmanları öğretim üyesi hocalarımızın da görüşleri alınarak kitabın bazı bölümleri daha da genişletilmiştir. Kitabın kapsamında, araştırma kavramı hakkında genel bilgiler, veri toplama yöntemleri, örnekleme kavramı ve yöntemleri, sayısal verilerin analizleri ve yöntemleri, araştırma raporunun hazırlanması ve yazımı konuları bulunmaktadır. Kitabın 2. Baskısında ise öğrencilerimizin araştırmalarını yönetirken, literatür taraması yaparken etik ihlali yapmalarını önlemek ve farkındalık kazandırmak için son bölüme bilimsel araştırma ve yayın etiği konuları çok kısa olarak eklenmiştir. Kitaptaki konuların daha kolay anlaşılması için verilen örneklerin basit olmasına özen gösterilmiş ve son derece sade bir dil kullanılmıştır. Her çalışmada olduğu gibi bu kitapta da bazı eksikliklerin olması kaçınılmazdır. Bu konularda alacağımız eleştiri ve görüşler bizler için yol gösterici olacak kitabın gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bu eserin öğrencilere ve konuya ilgi duyan meslektaşlarımıza yardımcı olması dileği ile sunuyoruz.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. BİLİMSEL ARAŞTIRMA KAVRAMI	3
2.1. Araştırma Kavramı ve Çeşitleri	3
2.2. Araştırma Evreleri	7
2.3. Bilimsel Araştırma ve Aşamaları	9
2.3.1. Bilimsel Araştırmanın Planlanması	11
2.3.2. Bilimsel Araştırma Konusu Seçimi	12
3.1. Tarım Ekonomisi Araştırmalarında Kullanılan Verilerin Özellikleri	15
3.2. Değişkenler ve Türleri	18
3.3. Ölçme ve Ölçekler	19
3.4. Veri Toplama Teknikleri	22
3.4.1. Gözlem Yoluyla Veri Toplama	22
3.4.2. Deney Yöntemi İle Veri Toplama	23
3.4.3. Kaynak Tarama Yöntemi İle Veri Toplama	23
3.4.4. Anket Yöntemi İle Veri Toplama	24
3.4.5. Odak Grup Toplantıları İle Veri Toplama	29
3.4.6. Bireysel Mülakatlar İle Veri Toplama	30
4. TANITICI İSTATİSTİKLER	31
4.1. Frekans Dağılımı	31
4.2. Merkezi Eğilim Ölçüleri	32
4.2.1. Aritmetik Ortalama	32
4.2.2. Ortanca (Medyan)	34
4.2.3. Geometrik Ortalama	34
4.2.4. Harmonik Ortalama	35
4.3. Değişim Ölçüleri	35
4.3.1. Değişim Aralığı (Range)	36
4.3.2. Standart Sapma	36

4.3.3. Varyans	37
4.3.4. Varyasyon (Değişkenlik) Katsayısı	38
4.3.5. Standart Hata ve Güven Sınırları	41
5. ÖRNEKLEME KAVRAMI VE YÖNTEMLERİ	47
5.1. Örneklemeye	47
5.2. Örneklemeye Süreci	48
5.3. Örneklemeye Çerçevesi	49
5.4. Populasyon ve Özellikleri	49
5.5. Örneklemenin Yararları	50
5.6. Örneklemeye Yöntemleri	51
5.6.1. Tesadüfi Örneklemeye Yöntemleri	52
5.6.2. Tesadüfi Olmayan Örneklemeye Yöntemleri	79
5.7. En Uygun Örneklemeye Yönteminin Seçimi	82
5.8. Veri Toplanacak Birimlerin Belirlenmesi	83
6. VERİLERİN ANALİZİ VE ANALİZ YÖNTEMLERİ	85
6.1. Hipotez Testleri	86
6.2. Rakamların Yuvarlanması	87
6.3. Analizlerin Oransal Yorumlanması	88
6.4. İndeksler	88
6.4.1. Trend Analizi	94
6.5. Analiz Yöntemleri	104
6.5.1. Nicel Yöntemler	106
6.5.2. Nitel Yöntemler	135
7. ARAŞTIRMA RAPORUNUN HAZIRLANMASI	149
7.1. Araştırmanın Yazım Dili	149
7.2. Araştırmanın Bölümleri	150
7.2.1. İçindekiler	150
7.2.2. Özet	151
7.2.3. Giriş	152
7.2.4. Literatür özeti	153

7.2.5. Yöntem	154
7.2.6. Araştırma bulguları ve tartışma	155
7.2.7. Sonuç ve öneriler	155
7.3. Kaynak Gösterimi	156
7.4. Tablo ve Grafik Hazırlama	160
8. BİLİMSEL MAKALE HAZIRLAMA	163
8.1. Bilimsel Makalenin Yayınlanması için Dergi Seçimi	165
9. BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ	167
9.1. Etik Kavramı	167
9.2. Türkiye’de Yayın Etiği ile İlgili Kurallar	175
9.3. Bilimde Etik Dışı Davranış Türleri	175
9.4. Bilimde Etik Dışı Davranışların Önlenmesi	178
9.5. Yüksek Öğretim Kurumunun Genel Etik İlkeleri	178
10. KAYNAKLAR	181